

ZARZĄDZENIE Nr¹.....
REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W WARSZAWIE

z dnia^{25 stycznia}..... 2024 r.

w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody Jastrząbek

Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, 1688, 1890) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się na pięć lat zadania ochronne dla rezerwatu przyrody Jastrząbek, zwanego dalej „rezerwatem”.

§ 2. Identyfikację i ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych rezerwatu oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków określa *załącznik nr 1* do zarządzenia.

§ 3. 1. Opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów rezerwatu, z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań określa *załącznik nr 2* do zarządzenia.

2. Lokalizację zadań ochronnych określa *załącznik nr 3* do zarządzenia.

§ 4. Obszar rezerwatu objęty jest ochroną czynną.

§ 5. Nadzór nad wykonaniem zarządzenia powierza się Zastępcy Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska - Regionalnemu Konserwatorowi Przyrody w Warszawie.

§ 6. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Regionalny Dyrektor Ochrony
Środowiska w Warszawie

Arkadiusz Siembida

GLÓWNY SPECJALISTA

Zakrzewski
Arkadiusz Zakrzewski

p.o. Naczelnika
Wydziału Ochrony Przyrody i Obszarów Natura 2000

Bełko
Sławomir Bełko

Załącznik Nr 1 do Zarządzenia Nr 1

Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie

z dnia..... 05 stycznia... 2024 r.

Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych rezerwatu oraz sposoby ich eliminacji lub ograniczenia tych zagrożeń i ich skutków

Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Rodzaj zagrożenia	Sposoby eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych i ich skutków
Niewykształcony odpowiednio aparat asymilacyjny, niewłaściwie uformowana strzała i korona oraz zamieranie odnowień w następstwie nadmiernego ich zagęszczenia.	Wewnętrzne Istniejące	Utrzymanie właściwego zwarcia, struktury i składu gatunkowego odnowień poprzez ich pielęgnację.
Wypieranie wprowadzonych odnowień debowych w następstwie ekspansji gatunków obcych, w szczególności czeremchy amerykańskiej.	Wewnętrzne Zewnętrzne Istniejące	Eliminacja gatunków obcych.

Załącznik Nr 2 do Zarządzenia Nr 1

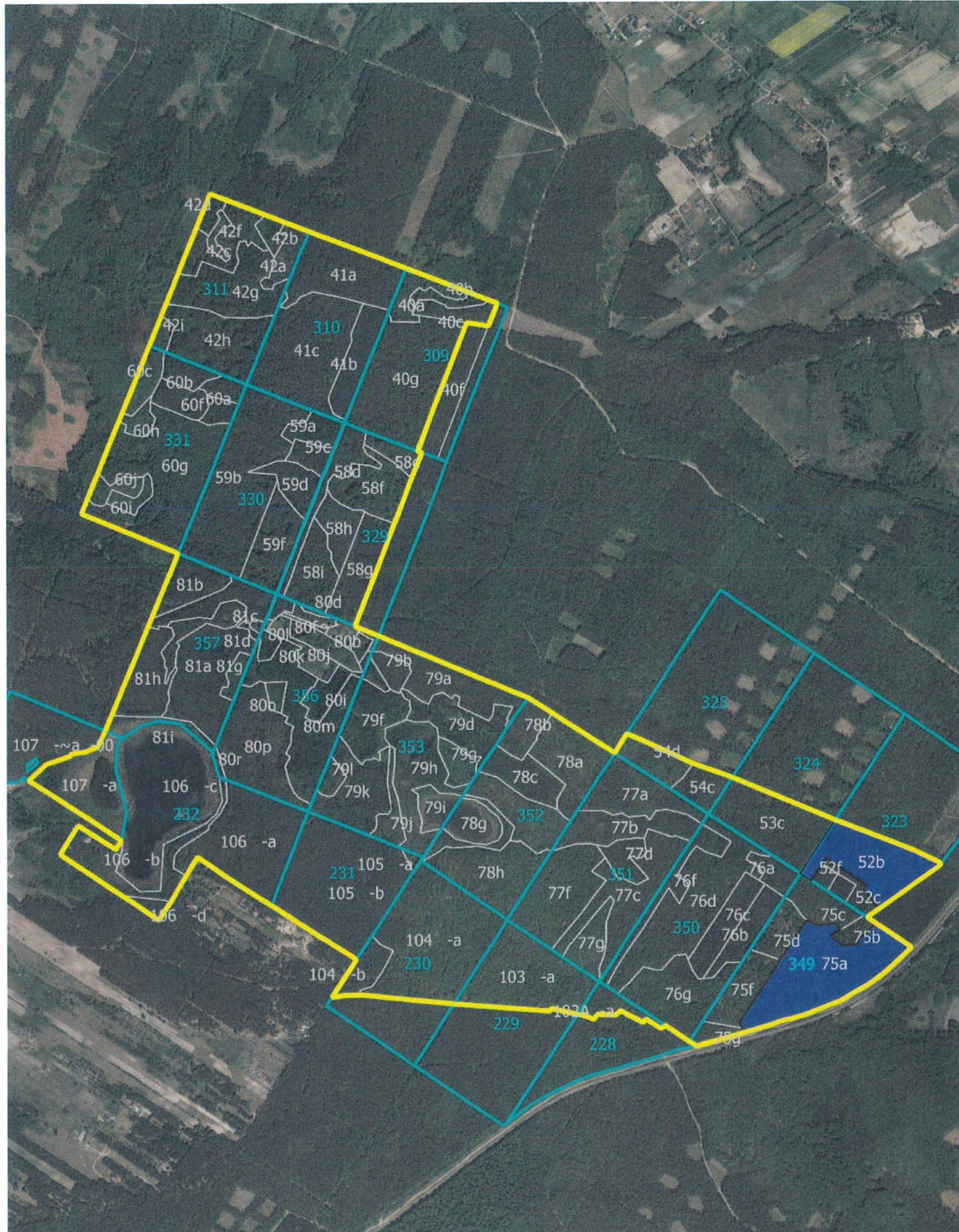
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie

z dnia 15 stycznia 2024 r.

Opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów rezerwatu, z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań

Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar zadań ochronnych	Lokalizacja zadań ochronnych	
		Działka ewidencyjna	Wydziałenie leśne
Pielęgnacja.	Regulacja składu gatunkowego wprowadzonych odnowień ukierunkowana na popieranie gatunków zgodnych z siedliskiem, w szczególności poprzez usuwanie gatunków obcych, na łącznej powierzchni 0,34 ha.	323, 349	75a, 52b

Lokalizacja zadań ochronnych

Legenda

- Rezerwat
- Działki ewidencyjne
- Wydzialenia leśne
- Pielegnacja

0 300 600 m

Uzasadnienie

Nadleśniczy Nadleśnictwa Łąck wystąpił do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z wnioskiem z dnia 23 listopada 2023 r. znak ZG.7212.7.2023 o ustanowienie zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Jastrząbek”. W wystąpieniu tym wskazano, że w rezerwacie przyrody zachodzi konieczność przeprowadzenia prac pielęgnacyjnych w obrębie sztucznie wprowadzonych odnowień dębowych, których rozwój zagłuszany jest w głównej mierze przez czeremchę amerykańską. Działanie to Nadleśnictwo Łąck będzie wykonywało we własnym zakresie.

Projekt zadań ochronnych rezerwatu przyrody „Jastrząbek”, zwanego dalej „rezerwatem przyrody”, został opracowany na podstawie przepisów art. 22 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o ochronie przyrody”. Ochrona środowiska przyrodniczego wymaga podejmowania działań w sposób ciągły, szczególnie w przypadku zajścia sytuacji, w której może dojść do pogorszenia stanu wyznaczonego dla rezerwatu celu ochrony. Przepisy ustawy o ochronie przyrody przewidują dla rezerwatów przyrody możliwość sporządzenia projektu zadań ochronnych, które w swoim założeniu mają charakter tymczasowy i zawarta w nich regulacja, w świetle zredagowanych zapisów tego artykułu, odnosi się tylko i wyłącznie do działań najważniejszych i najbardziej pilnych, z punktu widzenia ochrony przyrody.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie uwzględnił w projekcie niniejszych zadań ochronnych obowiązujące przez okres pięciu lat zadania ochronne rezerwatu przyrody, jakie były zdefiniowane zarządzeniem nr 3 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 24 stycznia 2018 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody Jastrząbek.

Zakres prac zaplanowanych w projekcie zadań ochronnych został dostosowany do zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych oraz wartości kulturowych rezerwatu.

W rezerwacie nie wyznacza się obszarów, na których można wykonywać polowania, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie przyrody.

W rezerwacie nie wyznacza się miejsc połowu ryb i innych organizmów wodnych, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 14 ustawy o ochronie przyrody.

W rezerwacie nie wskazuje się obszarów ochrony ścisłej i krajobrazowej, o której mowa w art. 22 ust. 3 pkt 4 ustawy o ochronie przyrody. Cały obszar rezerwatu obejmuje się ochroną czynną. Wskazanie w rezerwacie obszarów ochrony ścisłej skutkowałoby całkowitym i trwałym zaniechaniem bezpośredniej ingerencji człowieka w stan ekosystemów, tworów i składników przyrody oraz w przebieg zachodzących w nim procesów. Wprowadzenie na obszar rezerwatu tego typu ochrony wykluczyłoby możliwość ewentualnego podjęcia działań w sytuacji pojawienia się zagrożeń niewystępujących w czasie sporządzania projektu zadań ochronnych. W kwestii ochrony krajobrazowej wskazać należy, że stosownie do przepisów art. 117 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody, ochroną krajobrazową w rezerwacie mogą być obejmowane wyłącznie grunty użytkowane gospodarczo. Rozpatrując kwestię prowadzenia gospodarki w rezerwacie przyrody, w pierwszej kolejności należy odnieść ją do reżimu prawnego obowiązującego w tej formie ochrony przyrody. Na jej terenie posiadają moc prawną ograniczenia, które zostały zdefiniowane w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, jako zamknięty katalog zakazów. Ustawowo wprowadzone na obszar rezerwatu obostrzenia, mające formę zakazów, pociągają za sobą w konsekwencji ograniczenia, co do możliwości jego użytkowania. Ograniczenia te posiadają powszechnie obowiązującą moc prawną, skierowaną do każdego podmiotu, który znajduje lub znajdzie się w zasięgu terytorialnym objętym tą regulacją, bez względu na to, czy posiada on, bądź nie posiada, prawo własności do nieruchomości, czy też sprawuje nad nią nadzór. Taki stan prawny sprawia, że każdy, kto poprzez swoje działanie będzie powodował naruszenie któregośkolwiek z zakazów zdefiniowanych w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, winien przed każdorazowym podjęciem planowanych czynności, uzyskać stosowną zgodę na zastosowanie odstępstw od ich obowiązywania. Na chwilę obecną nikt nie ubiegał się o uzyskanie zezwolenia na odstępstwo od zakazów obowiązujących w rezerwacie w związku z zamiarem zagospodarowania znajdujących się w nim gruntów i takie zezwolenie nie było

wydane. Można zatem przyjąć, że jeżeli obszar dzisiejszego rezerwatu był użytkowany przed jego ustanowieniem, to z dniem powołania tej formy ochrony do życia użytkowanie znajdujących się w nim gruntów zostało zaniechane i na chwilę obecną nie są one w żaden sposób wykorzystywane. Wskazać w tym miejscu należy, że sam fakt istnienia na nieruchomości gruntów sklasyfikowanych w ewidencji gruntów jako np.: rolne albo leśne, czy to w rezerwacie czy też poza jego granicami, nie przesądza o jej zajęciu na prowadzenie działalności gospodarczej. Dopiero faktyczne, rzeczywiste, mające swoje umocowanie prawne, dokonanie na gruncie czynności składających się na prowadzenie działalności gospodarczej, powoduje powstanie sytuacji, o której jest mowa w art. 117 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody. Ustawa o ochronie przyrody nie definiuje pojęcia gruntu użytkowanego gospodarczo. Definicja taka nie znajduje się również w innych aktach prawnych. W przepisach art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 70, z późn. zm.) ustawodawca zawarł wprawdzie zwrot, grunty zajęte na prowadzenie działalności gospodarczej, jednak również nie zdefiniował tego terminu. Przy takim stanie prawnym, pomocnym przy ustaleniu, czy tego rodzaju grunty znajdują się w rezerwacie przyrody, może być legalna definicja działalności gospodarczej, którą zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2023 r. poz. 221, z późn. zm.) jest zorganizowana działalność zarobkowa, wykonywana we własnym imieniu i w sposób ciągły oraz przyjęta w tej materii doktryna, w której wskazuje się, że pod zwrotem "grunty zajęte na prowadzenie działalności gospodarczej" należy rozumieć objęcie gruntów w posiadanie, celem prowadzenia na nich działalności gospodarczej i na których w rzeczywistości wykonywane są czynności składające się na prowadzenie działalności gospodarczej. Łącząc ze sobą powyższe z zakazami obowiązującymi w rezerwacie przyrody, można przyjąć, że nie ma w nim gruntów użytkowanych gospodarczo. Ustawodawca, w celu doprowadzenia do realizacji strategii służącej utworzeniu i istnieniu rezerwatu, określił w stosunku do tej formy ochrony przyrody szczegółowy katalog zakazów, które winne być przestrzegane na jej terenie, wykluczając tym możliwość jego gospodarczego wykorzystania. W przypadku zlokalizowania działki na obszarze chronionym ustawowo, w tym konkretnym przypadku obszarze rezerwatu przyrody, granice ustawowego korzystania przez właściciela z jego nieruchomości wyznaczone są bowiem art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. Przy tak ustalonym stanie prawnym, wskazanie w zadaniach ochronnych rezerwatu przyrody obszarów ochrony krajobrazowej, a co za tym idzie, dopuszczenie do użytkowania gospodarczego jego terenów, mogłoby mieć miejsce wyłącznie w stosunku do obszarów, dla których wprowadzono już wcześniej derogacje znoszące w nim ograniczenia w tym zakresie. Innymi słowy, działalność gospodarcza dokonywana na obszarze objętym zakazami mogłaby znaleźć się w zadaniach ochronnych, jeżeli byłaby kontynuacją dotychczasowego sposobu gospodarczego wykorzystania tego terenu, mające swoje prawne umocowanie w decyzji administracyjnej znoszącej obowiązywanie tych zakazów. Z ustaleń dokonanych w ramach sporządzania zadań ochronnych wynika, że w rezerwacie znajdują się wyłącznie grunty leśne mogącego uchodzić za gospodarcze, w stosunku do których nie były wydawane zezwolenia na gospodarcze ich wykorzystywanie. Można zatem przyjąć, że teren ten, z chwilą objęcia go ochroną w formie rezerwatu przyrody, zmienił w sposób naturalny swoje przeznaczenie z działki użytkowanej gospodarczo na działkę, na której przyroda winna samoistnie się odradzać. Można z tego wywieść, że dopuszczenie w chwili obecnej użytkowania gospodarczego gruntów na tym terenie nie będzie wynikać z jego obecnego gospodarczego wykorzystywania i wpłynie na zmianę cech charakterystycznych na tym obszarze. Wyznaczenie w zadaniach ochronnych rezerwatu obszarów ochrony krajobrazowej będzie zatem stało w sprzeczności ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa, zgodnie z którym, stosownie do zapisu art. 13 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, przyjętym założeniem dla działki zlokalizowanej w rezerwacie przyrody i nieużytkowanej gospodarczo, jest ochrona przyrody i zapewnienie nienaruszalności całego obszaru rezerwatu, jako spójnego ekosystemu. Przy takim stanie faktycznym i prawnym, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie odstąpił od wyznaczania w zadaniach ochronnych obszarów ochrony krajobrazowej. Mając na uwadze dbałość o zachowanie celu ochrony rezerwatu przyrody we właściwym stanie uznano, że użytkowanie znajdujących się w rezerwacie gruntów może mieć miejsce w zakresie związanym z prowadzoną w nim ochroną przyrody.

Obecnie zdiagnozowano w stosunku do celu ochrony rezerwatu przyrody wyłącznie istniejące zagrożenia wewnętrzne i zewnętrzne. W związku z niestwierdzeniem zewnętrznych i wewnętrznych

zagrożeń potencjalnych, o których jest mowa w art. 22 ust. 3 pkt 1 ustawy o ochronie przyrody, w zadaniach ochronnych nie identyfikuje się oraz nie określa się ich sposobów eliminacji lub ograniczania.

Rezerwat przyrody został uznany zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych z dnia 29 grudnia 1987 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. z 1988 r. Nr 5, poz. 47). Aktualnie jego status prawny został określony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 26 kwietnia 2023 r. w sprawie rezerwatu przyrody Jastrząbek (Dz. Urz. Woj. Maz. poz. 5250). Celem, dla ochrony którego objęto przedmiotowy obszar tą formą ochrony, jest zachowanie interesujących ekosystemów leśnych, bagiennych i jeziorowych znajdujących się we wschodniej części Kotliny Płockiej.

Część występujących w rezerwacie przyrody odnowień sztucznego pochodzenia charakteryzuje się nadmiernym przegęszczeniem. Duże zwarcie drzew uniemożliwia prawidłowy ich rozwój, zwiększa podatność drzew na działanie czynników biotycznych i abiotycznych oraz obniża ich ogólny stan zdrowotny. Ponadto, ekspansja gatunków obcych, w szczególności czeremchy amerykańskiej, sprawia, że młode pokolenie drzew tworzące właściwą dla danego siedliska strukturę może nie wytrzymać konkurencji z tymi gatunkami i w efekcie może dojść do przekształcenia celu, dla którego obiekt ten jest chroniony. Głównym założeniem zadań ochronnych, jest wyeliminowanie gatunków obcych oraz polepszenie warunków wzrostu i rozwoju młodych drzewostanów, poprzez zmniejszenie konkurencji tworzących je drzew, zwiększenie dopływu światła i ciepła do gleby oraz przyspieszenie rozkładu substancji organicznej. Jednym z istotniejszych procesów zachodzących zarówno w młodych jak i starych drzewostanach, jest konkurencja drzew, czyli współzawodnictwa drzew o dostęp do ograniczonych zasobów środowiska. Z procesem tym ściśle powiązany jest zarówno wzrost poszczególnych drzew jak i kształtowanie się struktury całego drzewostanu, w szczególności dna lasu, gdzie następuje rozkład substancji organicznej. Najkorzystniejsze warunki rozwoju drzewostanów sztucznego pochodzenia uzyskuje się, gdy konkurencja pomiędzy drzewami utrzymana jest na optymalnym poziomie. Zbyt wysokie lub niskie nasilenie konkurencji powoduje zmniejszenie przyrostu drzew. W związku z tym, że proces ten nie podlega bezpośredniemu pomiarowi, jego nasilenie należy określać poprzez indywidualny dobór drzew do usunięcia, wybieranych na podstawie charakterystyki całego drzewostanu. Pozytywny wpływ zadań ochronnych przejawia się w szczególności wzmocnionym przyrostem grubości młodego pokolenia drzew ich wysokości i wielkości koron, a co za tym idzie polepszeniem ogólnej jakości całych drzewostanów. Wraz z osiągnięciem regularnego stopnia zagęszczenia drzew poprawiają się warunki glebowe, co w efekcie przyczyni się do wzmocnienia naturalnej odporności i polepszania stanu sanitarnego lasu. Dodatkowo staranny dobór gatunków przeznaczonych do wycinki pozwoli zachować właściwy skład gatunkowy siedlisk leśnych budujących rezerwat przyrody. Zadania ochronne w głównej mierze ukierunkowane są na eliminację czeremchy amerykańskiej.

Ocena Skutków Regulacji (OSR)

1. Cel wprowadzenia zarządzenia.

Celem wprowadzenia zarządzenia jest wypełnienie delegacji ustawowej zawartej w art. 22 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, z późn. zm.).

2. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny.

Projekt zarządzenia będzie oddziaływał na:

- 1) Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie;
- 2) właściciela gruntu objętego formą ochrony rezerwatowej (Nadleśnictwo Łąck).

3. Konsultacje.

Projekt zarządzenia nie podlega konsultacjom.

4. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżet jednostek samorządu terytorialnego.

Wejście w życie przedmiotowego zarządzenia nie pociągnie za sobą żadnych dodatkowych skutków finansowych zarówno dla budżetu państwa jak i dla jednostek samorządu terytorialnego.

Zgodnie z pismem Nadleśniczego Nadleśnictwa Łąck z dnia 23 listopada 2023 r. znak ZG.7212.7.2023 prace z zakresu ochrony czynnej będą realizowane przez Nadleśnictwo Łąck.

5. Wpływ regulacji na rynek pracy.

Zapisy zawarte w projekcie zarządzenia będą miały umiarkowany wpływ na lokalny i regionalny rynek pracy. Konieczność realizacji zadań przyczyni się do zwiększenia zapotrzebowania na usługi z działów: „Badania naukowe i działalność rozwojowa” Polskiej Klasyfikacji Działalności, wprowadzonej Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) (Dz. U. Nr 251, poz. 1885, z późn. zm.).

6. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe.

Wydanie niniejszego aktu prawnego stanowi sposób realizacji celów ochrony przyrody rezerwatu. Spodziewać się można, że przedmiotowy projekt przyczyni się do polepszenia warunków realizacji działań ochrony czynnej. Proponowana regulacja nie będzie wywoływać skutków istotnych ze względu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe, a także na osoby starsze i osoby niepełnosprawne. Projektowana regulacja nie wpłynie na proces inwestycyjny z uwagi na fakt, iż nie wprowadza żadnych zmian w odniesieniu do granic obszaru.

7. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny.

Projektowana regulacja nie ma wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

8. Ocena pod względem zgodności z prawem Unii Europejskiej.

Regulacja objęta przedmiotowym zarządzeniem nie jest objęta prawem UE.

